

När dags att planera palliativ vård?

Boyd K, Murray SA. Recognising and managing key transitions in end of life care BMJ 2010; 25 sept: 649-652

- Skulle Du bli förvånad om patienten dog inom de närmaste 6-12 månaderna?
- Vilar >50% av dagen
- Viktförlust >10% senaste halvåret
- 2 eller fler akuta inläggningar inom 6 mån
- Ihållande symtom i vila trots optimal terapi
t ex KOL stadium IV och hjärtsvikt NYHA IV

Umeå: 900 boendeplatser på särskilt boende inom äldreomsorgen och
350-400 dödsfall per år

Cancerpatienter ”lättast” att prognostisera

- Ascites, pleuravätska < 6 mån medianöverlevnad
- Malign tarmobstruktion < 6 mån
- Hjärnmetastaser, obeh. 1-2 mån
- Meningeal met. 2-3 mån
- Pericardvätska 2 mån
- Malign hyperkalcemi 2 mån
- Tumörorsakad andnöd

Performance status

- Enskilt starkaste prognostiska faktorn vid cancer
- Hur stor del av din vakna tid vilar du i säng eller stol?
>50% och progress → ofta mindre än 3 mån överlevnad
- Patienter med WHO PS sämre än 2 är i allmänhet i för dåligt skick för onkologisk behandling

Prognos hjärtsvikt

- 1/3 plötslig död utan föregående försämring
- 1/3 dör efter akut försämring
- 1/3 dör efter successivt ökade besvär
- Dålig prognos/ svårbedömt förlopp skapar osäkerhet- risk
”prognostisk paralytisk”
- NYHA 4, 1-årsmortalitet ca 30-40%

Prognos hjärtsvikt

Tecken på dålig prognos

- Hjärtsvikt komplicerad av njursvikt
- Anemi, hyponatremi
- Symtom i vila trots optimerad terapi
- EF < 20%
- Högt pulmonellt blodtryck
- Systolisk hypotoni, takykardi
- Upprepade inneliggande VTF, 40% avled inom 12-18 mån efter första VTF

Prognos KOL

- Oförutsägbart förlopp
  - gradvis försämring
  - långa, stabila perioder
  - exacerbationer
- Dålig prognos/ oförutsägbart förlopp skapar osäkerhet
- FEV1 < 35%: 6-faldigt ökad mortalitet, 5-årsöverlevnad 46% enl studie

Prognos KOL

Tecken på dålig prognos

- FEV1 <30%
- Samtidig hjärtsjukdom, vilotakykardi
- Stigande koldioxidvärde
- Anemi, hypoalbuminemi
- Frekventa exacerbationer
- Kronisk O₂-terapi
- Oförmåga att ta sig utanför bostaden

Prognos demens

- Bästa prognostiska markören är försämringstakten året innan
- Kardinaltecken på slutfas
  - upprepade infektioner
  - uttalade sväljningsproblem
  - sängbunden
  - uttalat nedsatt talförmåga
- Pneumoni vanligaste dödsorsaken
  - antibiotika tveksam effekt på livslängd